

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

P 2 3 3 D 1 0 1 1 1

ZIMSKI IZPITNI ROK

GOSPODARSTVO

Izpitna pola

Petek, 2. februar 2024 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik, geotrikotnik ali ravnilo ter numerično žepno računalno brez grafičnega zaslona in možnosti simbolnega računanja.

Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalni obrazec.

Izpitna pola je sestavljena iz dveh delov. Prvi del vsebuje 20 krajših nalog, drugi del pa 5 strukturiranih nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 40, od tega 20 v prvem delu in 20 v drugem delu. V prvem delu je vsak pravilen odgovor vreden 1 točko, v drugem delu pa je za posamezno nalogo število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom in jih vpisujte v izpitno polo v za to predvideni prostor. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Pri reševanju računskih nalog mora biti jasno in korektno predstavljena pot do rezultata z vsemi vmesnimi računi in sklepi. Rezultate zaokrožite na dve decimalni številki. Pri rezultatu mora biti vedno navedena tudi valuta oz. merska enota. V nasprotnem primeru se naloga oceni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 4 prazne.

P 2 3 3 D 1 0 1 1 1 0 3

Prazna stran

1. DEL

Obkrožite črko pred pravilno rešitvijo.

1. Med primarne gospodarske dejavnosti spada
 - A Keramika Liboje, d. o. o., ki izdeluje keramične krožnike in skodelice.
 - B Občina Kranj, ki bo obnovila lokalno cesto.
 - C Turistična agencija LET, d. o. o., ki je zvišala cene potovanj.
 - D Gino Loren, ribolov, s. p., katerega letošnja količina ulovljenih rib je bila 7,3 tone.

2. Najmanj dva družbenika sta potrebna za ustanovitev
 - A delniške družbe.
 - B družbe z omejeno odgovornostjo.
 - C družbe z neomejeno odgovornostjo.
 - D komanditne delniške družbe.

3. Frizerski saloni imajo veliko ponudbe in veliko kupcev, vsak pa ima majhen tržni delež in med seboj tekmujejo. Za katero obliko konkurence gre?
 - A Popolna konkurenca.
 - B Monopolistična konkurenca.
 - C Oligopol.
 - D Monopol.

4. Referentka v nabavi je prejela račun za dobavljeno blago in ugotovila, da se količina ne ujema s količino v kupoprodajni pogodbi. Katero njeno dejanje je pravilno?
 - A Prejeti račun je ročno popravila in ga likvidirala.
 - B Prejeti račun je podpisala in ga poslala v računovodstvo.
 - C Prejeti račun je dobavitelju zavrnila kot reklamacijo.
 - D Prejeti račun je plačala.

5. Podjetje MAKSI TRADE, d. o. o., izvaja politiko komuniciranja s trgov. Katera aktivnost sodi v to politiko?
 - A Letos prodajamo izključno prek posrednikov.
 - B Ta mesec smo imeli zaradi zvišanja cen za 5 % nižjo prodajo.
 - C Ob 20-letnici podjetja bomo imeli tiskovno konferenco.
 - D V podjetju smo zamenjali plastično embalažo s kartonsko.

6. V podjetju ugotavljajo, da bo letos dobiček za 5 % večji, kot so načrtovali. Za kakšen cilj gre?
- A Tržni cilj.
 - B Cilj zaposlovanja.
 - C Strateški cilj.
 - D Operativni cilj.
7. Gospodarska rast je
- A eden temeljnih ciljev gospodarjenja.
 - B pomembnejša od gospodarskega razvoja.
 - C primerljiva s trajnostnim razvojem.
 - D osnova za izračun inflacije.

Smiselno povežite stolpca tako, da v levi stolpec napišete številko pripadajoče rešitve iz desnega stolpca.

- 8.
___ industrija	1 Opravlja posle transporta in skladiščenja.
___ turizem	2 Zaposluje večino delavcev, zato je delovno intenzivno podjetje.
___ bančništvo	3 Blagovna znamka Slovenije je I FEEL SLOVENIA.
___ špedicija	4 Za vložena sredstva plačuje obresti.
- 9.
___ davčna številka	1 Uporablja se za enotno opredelitev in povezavo podatkov v evidencah FURS-a.
___ sodni register	2 Jana Kos že tri dni pregleduje bazo podatkov vseh poslovnih subjektov v RS.
___ družbena pogodba	3 Pri notarju so ob ustanovitvi podjetja pri podpisu pogodbe overili tudi podpise družbenikov.
___ poslovni register	4 V javni knjigi so zabeleženi vsi bistveni podatki o novem podjetju iz Sevnice.

10. _____ gospodarska rast 1 center podjetniških izumov
 _____ gospodarska tranzicija 2 obdobje prehoda iz ene gospodarske ureditve v drugo
 _____ podjetniška valilnica 3 odvisna je od količine, produktivnosti in izkoriščenosti proizvodnih dejavnikov
 _____ tvegani kapital 4 naložba zasebnikov ali investicijskih podjetij v hitro rastoča podjetja
11. _____ delovna naloga 1 V podjetju Oprema, d. o. o., Zdenko skrbi za embalaranje končnih izdelkov.
 _____ delovno mesto 2 Gospod Hinko je vodja komerciale, kjer delajo nabavni in prodajni referenti ter referenti za promocijo podjetja.
 _____ formalna skupina 3 Jožica je že dvanajst let zaposlena v računovodstvu, kjer je zaposlenih še 12 ljudi.
 _____ oddelek 4 Jože, Ernest in Matija so dobili nalogo, da se prijavijo in organizirajo vse potrebno za udeležbo na mednarodnem obrtnem sejmu v Hamburgu prihodnje leto.
12. _____ poznejše plačilo 1 Jelka je kupila pralni stroj in ga plačala takoj po prevzemu.
 _____ promptno plačilo 2 Mizar je prejel naročilo za izdelavo otroške sobe. Vzel je 10 % denarja vnaprej za nabavo osnovnega materiala.
 _____ plačilo na obroke 3 Podjetje za izdelavo oblačil se je dogovorilo za plačilo 30 dni po dobavi blaga.
 _____ predplačilo 4 Družina Furlan je kupila kuhinjsko pohištvo na potrošniški kredit.
13. _____ eliminacija 1 Imamo ugodnejše plačilne pogoje kot podobna podjetja.
 _____ sekundarna raziskava trga 2 Nekatere izdelke smo hoteli prenoviti a smo jih po premisleku izločili iz proizvodnje.
 _____ tržni delež 3 Naša prodaja obsega 45 % slovenskega trga.
 _____ konkurenca 4 Podatke o letni proizvodnji medu v evropskih državah smo našli v statističnem letopisu.

- 14.
☐ obseg proizvodnje	1	kratkoročno je odvisen od izkoriščenosti proizvodnih dejavnikov
☐ BDP	2	razmerje med dobičkom in vloženim kapitalom
☐ rentabilnost	3	enak je seštevku osebne potrošnje, porabe države, bruto investicij in salda izvoza in uvoza
☐ kapital	4	vse proizvedeno bogastvo, ki ga namenimo za nadaljnjo proizvodnjo

Določite pravilni vrstni red.

15. S številkami od 1 do 4 določite pravilni vrstni red aktivnosti za nastanek prodajne pogodbe.

- Kupec naroči električno kolo tip E-ST 100.
- Kupec prevzame in plača električno kolo.
- Prodajalec BIC, d. o. o., potrdi naročilo.
- Kupec si ogleda katalog električnih koles trgovskega podjetja BIC, d. o. o.

Odgovorite na vprašanja.

16. Vodja prodaje je odgovoril direktorju: »Delavcem sem že večkrat ponovil, da bo program izdelkov B ukinjen in bomo odpustili nekaj delavcev, če si to želijo ali ne!« Kakšen stil vodenja je značilen za vodjo prodaje?

17. Kaj je akt o sistematizaciji delovnih mest?

18. Država skrbi za varnost državljanov in državljanek. Naštejte še tri temeljne naloge države.

19. Slovenski sladoledi Leone so ob 30. obletnici začetka proizvodnje štirim že dobro znanim okusom sladoleda dodali novega – Nuts About Freedom. Ali gre za diferenciacijo (poglobitev) ali za diverzifikacijo (razširitev) izdelka?

20. V industriji je za proizvodnjo izdelkov potrebna delovna sila. Katera dva proizvodna dejavnika sta še nujno potrebna v predelovalni dejavnosti?

2. DEL

1. Ustanovitelj podjetja Penzel, Aleksander Gorečan, s. p., je dobitnik laskavega naziva OBRTNIK LETA. Podjetje Penzel je na trgu od leta 2009 in se od začetka delovanja ukvarja s slikopleskarskimi deli. Zaradi zahtev trga in prilagajanja kupcem so se z leti specializirali za izdelavo notranjih dekorativnih tehnik, kot so imitacija kamna in podobne druge tehnike za okrasitev poslovnih prostorov, stanovanj in hotelov.

(Prirejeno po: <http://www.penzel-sp.si/>. Pridobljeno: 21. 10. 2021.)

- 1.1. Navedite eno prednost in eno pomanjkljivost pravnoorganizacijske oblike podjetja, navedenega v besedilu.

Prednost: _____

Pomanjkljivost: _____

(1 točka)

- 1.2. V Podjetju Penzel, A. Gorečan, s. p., je zaposlen tudi sin Peter, žena pa je navedena kot prokuristka. Za kakšno obliko podjetništva gre?

(1 točka)

- 1.3. Lastnik podjetja Aleksander Gorečan je poudaril, da lahko podjetje doseže boljši poslovni rezultat pri prihrankih ob izvajanju nabavnega procesa. Navedite dva vira teh prihrankov.

(1 točka)

- 1.4. Podjetnik je prejšnji mesec nabavil od podjetja Jub, d. o. o., 170 kg barve po 15,00 EUR za kg z vračunananim 22-% DDV. Izračunajte nabavno vrednost.

Izračun nabavne vrednosti:

Nabavna vrednost znaša _____ EUR.

(1 točka)

2. Podjetje Alples, d. d., v Železnikih je bilo ustanovljeno leta 1955 in je danes najbolj prepoznavna pohištvena blagovna znamka v Sloveniji. Z ekipo 145 zaposlenih si prizadevamo za visoko kakovost izdelkov, za njihov razvoj in nenehno izboljševanje načinov dela. Trudimo se ohranjati družbeno odgovornost podjetja, obenem pa je naša pozornost ves čas usmerjena tudi v skrb za kupce. Naš slogan je »Ko stanovanje postane dom«, saj je poslanstvo Alples, d. d., da pomaga kupcem pri ustvarjanju doma. Na leto proizvedemo 260.000 kosov pohištva.

(Prirejeno po: <https://www.alples.si/>. Pridobljeno: 12. 10. 2021.)

- 2.1. Kaj omogoča blagovna znamka podjetju na trgu?

(1 točka)

- 2.2. Kaj želi podjetje sporočiti okolju s poslanstvom podjetja?

(1 točka)

- 2.3. Izračunajte fizično produktivnost dela v Alplesu, d. d.

(1 točka)

- 2.4. Naštejte dva dejavnika, ki sta pomembna pri izbiri lokacije industrijskega podjetja.

(1 točka)

3. Podjetje Plinko, d. d., je ponudnik zemeljskega plina za gospodinjstva. Preglednica spodaj prikazuje podatke o ponudbi in povpraševanju po zemeljskem plinu.

Cena v EUR za kWh	Obseg povpraševanja v milijonih kWh	Obseg ponudbe v milijonih kWh
0,003	9500	5200
0,004	8600	6100
0,005	7000	7000
0,006	6200	8200
0,007	5100	9000
0,008	4900	10300

- 3.1. Narišite in označite krivulji ponudbe in povpraševanja po zemeljskem plinu.

(1 točka)

- 3.2. Katera cena velja za ravnovesno ceno na trgu zemeljskega plina podjetja Plinko, d. d.?

(1 točka)

- 3.3. Kakšen položaj bi imelo podjetje Plinko, d. d., na trgu, če bi si s podjetjem Energetic, d. d., delilo trg plina?

(1 točka)

- 3.4. Kakšna situacija bi se oblikovala na trgu, če bi bila zaradi posredovanja države na trgu električne energije cena za kilovatno uro 0,0035 EUR?

(1 točka)

4. Marko Kragelj je direktor in lastnik podjetja MOTO, d. o. o., ki zaposluje 37 delavcev. Približuje se obletnica podjetja, na kateri bo imel govor pred poslovnimi partnerji in širšo javnostjo. Med vodjo prodaje Adamom Šilcem in direktorjem podjetja je nastal konflikt glede razvoja prodajnih strategij.

4.1. Naštejte tri dokumente, ki jih lahko dnevno pregleduje in podpisuje vodja prodaje.

(1 točka)

- 4.2. Na obletnici so predstavili strukturo proizvodnje in prodaje vseh izdelkov podjetja MOTO, d. o. o., v tekočem letu, vrednost celotne prodane proizvodnje je bila 234.090,00 EUR. Izračunajte vrednost prodaje izdelkov B v EUR.

Prodaja izdelkov	%
A	26
B	12
C	30
D	19
E	13
vsi	100

Izračun:

(1 točka)

- 4.3. Izračunajte vrednostno produktivnost podjetja MOTO, d. o. o., in ekonomičnost podjetja, če so imeli pri prodaji 88 % stroškov.

Vrednostna produktivnost:

(1)

Ekonomičnost:

(1)
(2 točki)

5. Podjetje OPETNIK, d. o. o., Ptuj, ki ga zastopata Gal Gorec in Jana Malnar, izdeluje čevlarska platna. Ima 10 zaposlenih delavcev. Na leto izdela povprečno 120.000 m² čevlarskih platen. Povprečna prodajna cena za 1 m² platna je 2,50 EUR/m². Materialni stroški znašajo 125.000,00 EUR, plače znašajo 70.000,00 EUR in stroški amortizacije 26.000,00 EUR. Podjetje platna prodaja na domačem trgu in v tujini.

5.1. Izračunajte, kolikšen je poslovni izid podjetja OPETNIK, d. o. o.

Ali podjetje posluje uspešno? Obkrožite pravi odgovor. DA NE

(1 točka)

- 5.2. OPETNIK, d. o. o., prodaja platno, tip RT 23, tovarni čevljev v Ljubljani po ceni 2,90 EUR/m² fco skladišče kupec. Kdo plača zavarovanje blaga na poti in prevozne stroške?

(1 točka)

- 5.3. Podjetje OPETNIK, d. o. o., je vzelo 50.000,00 EUR posojila pri banki za nabavo materiala. Kdo je odgovoren za vračilo posojila in kako jamči zanj?

(1 točka)

- 5.4. Pri sklepanju kupoprodajnih pogodb s poslovnimi partnerji podjetje OPETNIK, d. o. o., upošteva pravne temelje. Naštete vsaj dva pravna temelja za sklenitev kupoprodajne pogodbe.

(1 točka)

Prazna stran

Prazna stran

Prazna stran